vizyon

VERGİ SİRKÜLERİ

TARİH: 01/09/2026
SAYI : 2026/79

MİHENK SİSTEMİ RİSK ANALİZ MERKEZİNDE DEVREYE ALINDI

1. Giriş

Vergi Denetim Kurulu (VDK) Başkanlığı tarafından geliştirilen **VDK-MİHENK Sistemi**, Başkanlığın Risk Analiz Merkezinde devreye alınarak merkezi risk analiz çalışmalarında aktif olarak kullanılmaya başlanmıştır.

VDK-MİHENK; başta e-belgeler olmak üzere Başkanlığımızın kullanımında bulunan mali verilerin yapay zekâ ve büyük veri analitiği yöntemleriyle değerlendirilmesine imkân sağlayan yeni nesil bir risk analiz sistemidir.

Sistem; çok sayıda ekonomik işlemi eş zamanlı değerlendirerek mal ve hizmetlere ilişkin fiyat, maliyet, satış hacmi, kârlılık ve sektörel marj göstergeleri arasındaki ilişkilerin analitik olarak incelenmesine olanak sağlamaktadır.

Sistemle amaçlanan; mali verilerin yapay zekâ ve büyük veri teknolojileri kullanılarak daha etkin biçimde analiz edilmesi, özellikle transfer fiyatlandırması ve emsallere uygunluk açısından vergisel risk taşıyabilecek işlemlerin daha isabetli şekilde belirlenmesi ve denetim kaynaklarının riskli alanlara yönlendirilmesine katkı sağlanmasıdır.

2. VDK-MİHENK Sisteminin Temel Özellikleri

2.1. Yapay Zekâ Destekli Emsal Analizi

Transfer fiyatlandırması uygulamalarında en önemli hususlardan biri, ilişkili kişiler arasındaki işlemlerde uygulanan fiyat veya bedellerin emsallere uygunluğunun değerlendirilmesidir.

Bu sistem ile geniş hacimli mali veriler, yapay zekâ destekli analitik yöntemlerle işlenerek ilişkili kişiler arasındaki işlemlerde uygulanan fiyat veya bedellerin, benzer koşullardaki bağımsız emsal işlemlerde uygulanan fiyat veya bedellerle karşılaştırılması ve emsallere uygunluğunun değerlendirilmesi sağlanacaktır.

Böylece transfer fiyatlandırmasına yönelik emsal analizlerinin daha geniş ve güncel bir veri altyapısı üzerinden gerçekleştirilmesi mümkün hale gelecektir.

MİHENK sistemi, transfer fiyatlandırması çalışmalarında bir emsal fiyat veri tabanı olarak kullanılacak ve ilişkili kişiler arasındaki işlemlerde uygulanan fiyat veya bedellerin benzer nitelikteki bağımsız işlemlerde uygulanan fiyat veya bedellerle karşılaştırılmasına imkân sağlayacaktır. Bu suretle, emsallerinden ayrışan fiyatlama yoluyla kazancın ilişkili bir kişi veya işletmeye aktarılıp aktarılmadığının değerlendirilmesi mümkün olacaktır.

Sistem, bu kapsamda yalnızca emsallerine göre yüksek fiyatlanan işlemleri değil, emsallerine göre düşük fiyatlanan işlemleri de tespit ederek analiz edebilecektir.

Dolayısıyla analizler, fiyat farklılıklarının her iki yönde de ilişkili kişilere kâr veya kazanç aktarımı riski oluşturabileceği dikkate alınarak gerçekleştirilecektir.

2.2. Çok Sayıda Gerçek İşlem Üzerinden Karşılaştırma

MİHENK kapsamında yapılacak analizler, sınırlı sayıdaki örneklem veya münferit işlemlerle sınırlı olmayıp piyasada gerçekleşen çok sayıda gerçek ekonomik işlemden oluşan geniş veri setleri üzerinden gerçekleştirilebilecektir.

Mevcut altyapı kapsamında, belirli bir mal veya hizmete ilişkin işlemlerin mali belgeler üzerinden yaklaşık **4 günlük veri gecikmesiyle** güncel olarak analiz edilebilmektedir.

Bu durum, emsal analizlerinin daha geniş, güncel ve gerçek ekonomik işlemlere dayalı veri setleri üzerinden gerçekleştirilmesine imkân sağlayacaktır.

2.3. Coğrafi ve Sektörel Farklılıklar Karşılaştırılabilirlik Analizinde Dikkate Alınacak

Türkiye geneliyle birlikte il, ilçe ve bölge düzeyinde karşılaştırmalar yapılabilmekte; coğrafi ve ekonomik şartların karşılaştırılabilirlik üzerindeki etkisi dikkate alınabilmektedir.

Bu özellik, transfer fiyatlandırması analizlerinde farklı coğrafi ve ekonomik koşulların karşılaştırılabilirlik üzerindeki etkisinin daha sağlıklı bir şekilde değerlendirilmesine katkı sağlayacaktır.

Böylece, görünüşte benzer nitelikte olmakla birlikte farklı ekonomik koşullarda gerçekleştirilen işlemlerin birbirinden ayrıştırılması ve daha isabetli emsal analizlerinin yapılması mümkün olacaktır.

3. İkinci Faz: Sektörel Kâr Marjı Analizleri

MİHENK sisteminin geliştirme çalışmalarının **ikinci fazında sektörel kâr marjı analizleri** devreye alınacaktır.

Bu aşamada risk değerlendirmelerinin yalnızca mal veya hizmetlerin işlem fiyatları üzerinden değil, aynı zamanda mükelleflerin ve işlem gruplarının kârlılık göstergeleri ile sektörel kâr marjları dikkate alınarak gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.

Özellikle transfer fiyatlandırmasında kullanılan **kâra dayalı yöntemler** bakımından, emsal işletmelerin kârlılık düzeylerinin geniş veri setleri üzerinden analiz edilmesi mümkün olacaktır.

Böylece MİHENK'in ilk fazında ağırlıklı olarak işlem ve fiyat verileri üzerinden gerçekleştirilen analizler, ikinci fazda sektörel kârlılık ve marj göstergelerinin de sisteme dâhil edilmesiyle daha kapsamlı ve bütüncül bir yapıya kavuşturulacaktır.

4. Sistem Çıktılarının Niteliği

MİHENK tarafından üretilen analiz ve göstergeler nihai bir vergisel tespit değil, merkezi risk analiz çalışmalarına veri sağlayan analitik çıktılar niteliğindedir.

Bir işlemin emsallerinden ayrışmasının ekonomik veya ticari gerekçeleri bulunabileceği gözetilerek, risk değerlendirmelerinde işlemin bütün özellikleri dikkate alınacaktır.

Bu gelişmeler doğrultusunda, ilişkili kişilerle gerçekleştirilen işlemler bakımından transfer fiyatlandırması politikalarının, emsal analizlerinin ve fiyatlandırmaya esas ekonomik gerekçelerin daha güçlü ve güncel veri setleriyle desteklenmesi önem kazanmaktadır.

Duyuruya aşağıdaki bağlantı yolunu kullanarak ulaşabilirsiniz.

https://vdk.hmb.gov.tr/duyuru/vdk-mihenk-sistemi-devreye-alindi

Saygılarımızla
VİZYON GRUBU